

•• Discussie ter Generale Synode

„Nu de volgende maand D.V. weer een generale synode der kerken zal samenkomen, is het wellicht geen overbodig werk, de aandacht te vragen voor de wijze, waarop de discussie op zulk een vergadering het best kan worden gevoerd.

Het is moeilijk en het zou licht tot schade van een goede behandeling der zaken kunnen zijn, indien men de discussie op een generale synode bond aan een vast reglement. Vooral bij omvangrijke en moeilijke en ingewikkelde zaken is het een weldaad, wanneer men niet, terwijl men het gevoel heeft „er nog niet uit“ te zijn, door een stroef reglement verhinderd wordt verder te spreken. Hoe zoet klonk het menigen in de oren, wanneer de wel eens wat olijke praeses der laatste synode van Groningen wel eens zei: „Kom-aan, we nemen nog een rondje“. Het is voor een vergadering trouwens altijd gemakkelijk, wanneer haar praeses oepsel en toegevend is in zijn leiding. Maar of dit gemak altijd een vlotte en zakelijke behandeling dient?, is een andere vraag!

Met de wens, dat het de goede en vlotte gang van het werk op de komende synode zal dienen, willen we pogen hier voor de discussie enige richtlijnen te geven. De toepassing van deze richtlijnen zou met soepelheid dienen te geschieden. Maar het zou toch bevorderlijk zijn, indien elk der leden zich zoveel mogelijk naar deze orde richtte.

Als algemene regel is te stellen, dat over een zaak, die bespreking behoeft, twee rondes discussie worden gegeven. Ik zei, als een zaak bespreking behoeft. Want sommige zaken zullen niet eens bespreking nodig hebben. Als de leden vóór de vergadering kennis hebben genomen van het rapport der adviserende commissie, en het voorstel dezer commissie helder en aanvaardbaar is, en bij niemand op ernstige bezwaren stuit, dan is discussie niet eens meer nodig. Doch dit zal zich weinig voordoen. Als men dan in die weinige gevallen maar niet toch nog aan het discussiëren slaat!

Algemene regel is dan: twee rondes. Ieder, die het woord wil voeren geve zich tevoren op. Is de hamerslag, die deze gelegenheid afsluit gevallen, dan kan niemand zich nog melden om „ook nog wat te zeggen“.

In deze eerste ronde beperkt ieder zich tot het voorstel, dat door de adviserende commissie werd ingediend, om dienaangaande nadere inlichting te vragen of daarop kritiek te oefenen. Het is volstrekt ongeoorloofd en de toekomstige praeses zal goed doen, althans hieraan met gestrengheid de hand te houden, dat de derde spreker in de eerste ronde gaat spreken over wat de eerste spreker in die ronde zei. Op die manier ontstaat een kettingredenering zonder eind. In de eerste ronde mag ieder slechts spreken over het ingediende voorstel der Commissie. Beschouwing en beantwoording van of kritiek op dit gesproken is in eerste instantie de taak van de rapporteur. Heeft deze na de eerste ronde het zijne gezegd over wat ter tafel werd gebracht, dan komt de tweede ronde. In deze ronde mag ieder spreken over hetgeen in de eerste ronde werd aangevoerd en door den rapporteur werd opgemerkt. Nieuwe zaken mogen in deze ronde niet dan met toestemming van den Praeses aangesneden worden. Anders is er aan de discussie geen eind. In deze ronde mogen ook voorstellen worden overgelegd. Aan het eind van deze twee rondes krijgt de rapporteur nog eens het woord. Hierbij bespreekt hij de ingediende voorstellen (amendementen).

Na de tweede ronde is er gelegenheid voorstellen in te dienen, naast de reeds aangeboden. Hierna onderzoekt de Praeses van elk voorstel of er behalve de voorsteller vier leden zijn, die het voorstel in discussie willen zien komen. Alleen in dit geval kan dat geschieden.

Vindt een voorstel genoegzame steun om in discussie te komen, dan mag de voorsteller het eerst toelichten, en kan daarna wie dit wil over dit voorstel (en over niets anders) het woord voeren. Tenslotte krijgt de rapporteur en na hem nog even de voorsteller, gelegenheid het opgemerkte te beantwoorden.

Hierna volgt de stemming, waarbij beslist wordt over de door de commissie en anderen ingediende voorstellen.

Mocht in sommige gevallen blijken, dat uitvoeriger discussie nodig is, dan beslisse het moderamen hierover. En dit zal goed doen met het gevoelen der vergadering zo volledig mogelijk rekening te houden. Doch in het algemeen houde men zich aan de aangewezen richtlijnen. En in elk geval verbiede de praeses, dat in de eerste ronde een volgende spreker inga op hetgeen door een vorige gezegd werd. Ook handhave hij standvastig de regel, dat men in de tweede ronde niet ter tafel bringe, wat in de eerste had behoren te worden gezegd. Na een paar dagen zijn de leden, onder de hand van een stuurvaste praeses aan deze orde gewend, en dit zou de discussie, die op vorige synodes wel eens uitdijde, zeer kunnen beperken, zonde de goede behandeling der zaken schade toe te brengen.

Kort samengevat geven we dus de volgende regels ter overweging aan al de afgevaardigden naar de toekomstige synode:

Artikel 1.

De discussie over een door de Praeses aan de orde gesteld(e) advies (zaak) zal als regel gevoerd worden in ten hoogste twee rondes.

Artikel 2.

Nadat het rapport ener adviserende commissie door de rapporteur is gelezen (e.g. de aan de orde gestelde zaak door de Praeses is toegelicht — in dit geval leze men verder l.p.v. „rapporteur“ „Praeses“) ontvangt elk der leden gelegenheid, zich op te geven om hierover het woord te voeren. Nadat de Praeses deze gelegenheid met hamerslag heeft besloten kan niemand zich meer aanmelden om in de eerste ronde te spreken.

In deze eerste ronde is het volstrekt ongeoorloofd in te gaan op wat een voorafgaande spreker zei.

Nadat elk der leden, die zich meldde, het zijne heeft gezegd, ontvangt de rapporteur gelegenheid, het te berde gebrachte te bespreken en het advies der commissie nader toe te lichten. Indien hij verzoekt, dat de Voorzitter zijner commissie hem aanvulle, zal dit worden toegestaan.

Artikel 3.

Na het voorafgaande ontvangt elk der leden, als boven, gelegenheid zich te melden om in de tweede ronde het woord te voeren, alleen over wat in eerste instantie ter tafel werd gebracht, en om desgewild voorstellen en/of amendementen in te dienen. Nieuwe zaken mogen in deze ronde slechts aan de orde worden gesteld met goedkeuring van de Praeses.

Nadat elk der leden, die zich meldde, het zijne heeft gezegd, ontvangt de rapporteur gelegenheid als in art. 2. alinea 3.

Artikel 4.

Na het voorafgaande ontvangt elk der leden gelegenheid voorstellen en/of amendementen in te dienen. Nadat de Praeses deze gelegenheid heeft gesloten kan geen voorstel meer ingediend worden.

Artikel 5.

Bovenbedoelde voorstellen en amendementen behoren schriftelijk en ondertekend aan de Praeses te worden aangeboden.

Een voorstel kan slechts in discussie komen, indien minstens vier leden, buiten de voorsteller, dit verlangen.

Komt een voorstel in discussie, dan krijgt de voorsteller eerst gelegenheid, het toe te lichten en/of aan te bevelen. Hierna ontvangen alle leden gelegenheid zich te melden als in art. 2. al. 1.

Hebben allen, die zich daartoe meldde, over het ingediende voorstel het hunne gezegd, dan ontvangt de rapporteur gelegenheid als in art. 2. al. 3.

Hierna mag de voorsteller nog eenmaal kort de rapporteur en andere sprekers beantwoorden.

Artikel 6.

Heeft de discussie als in de vorige artikelen omschreven plaats gehad, dan geeft de Praeses het advies der Commissie en de ingediende voorstellen. Indien zij behalve de voorsteller, door tenminste vier leden ondersteund werden, in stemming.

Het Moderamen kan echter beslissen, eer het tot deze stemming komt, de discussie nog te laten voortgaan op de wijze, die het nodig oordeelt.

Artikel 7.

Geen der hier genoemde bepalingen ten aanzien van de vrijheid van spreken treft de Praeses.

AFGEVAARDIGDE N.N.“.

Naschrift Redactie. Het is o.l. goed, dit stuk in zijn geheel te lezen, d.w.z., zonder het begin te verwaarloosen. Want een vast reglement zou toch weer moeilijkheden opleveren. Vooral, als bepaalde sprekers een zakelijke onjuistheid zouden debiteren, die men, indien bovenbedoelde regelingen reglement zouden geworden zijn, dan maar zou moeten laten voortwoekeren, zonder eenige noodzaak. Noch de praeses, noch de sprekers worden uit de engelen gecreëerd. Gevallen ken ik van vroegere bijeenkomsten, waarin je tevoren kon uitrekenen; als N.N. zich opgeeft, dan komt na hem O.O. zich melden voor debat, anders niet. Want O.O. wist wel, welken kant N.N. zou uitgaan, en wilde blijkbaar den invloed zijner woorden neutraliseren. Intusschen kunnen voorstellen als hier gegeven worden, bij goedwillende, en verder goed verstaande, en snel begriprijke afgevaardigden hun nut doen. Maar ook dan nog, mits worde bedacht wat schrijver in den aanvang zegt.

K. S.

•• Almanak 1951

Reeds in „De Reformatie“ van 16 Juni j.l. kondigde de Heer Adolphus Venator de verschijning van den Almanak 1951 van het Studentencorps Fides Quadrat Intellectum aan. Dat dit een belangrijke almanak is niet alleen voor het Corps, maar ook voor de kerken in het algemeen, bemerkt U weldra, als U hem ingezien heeft en aan het lezen geslagen is. Belangrijk is hij, omdat hij een documentatie-almanak geworden is. Hij bevat een Memorandum over het laatste gehouden proces en zijn arrest, een „Adres“ aan het Studentencorps aan de Oudestraat 6; het nieuwe corpus met een mooie toelichting van de hand van Prof. Schilder; jaarverslagen, varia en prachtige foto's en caricaturen. Dit alles is te koop voor slechts f 5 bij W. Bax, Voorstraat 88, Kampen, gironummer 80120. De prijs van dezen Almanak is laag gehouden, opdat ieder belangstellende hem zich aanschaffen kan.

Tenslotte wil ik er nog aan herinneren, dat alleen zij, die a- of b-lid van het corps zijn een exemplaar zonder voorafgaande bestelling toegezonden krijgen. Zij, die dus c-lid zijn of voor doctorale studie ingeschreven staan, moeten om een exemplaar te krijgen eerst even schrijven.

Ik hoop zoo eenige vragen beantwoord en eenige misverstanden opgelost te hebben.

W. BAX.

Cursus Hebraicus

Evenals in 1949 en 1950 zal er D.V. in 1951 een cursus in het Hebreeuwsch worden gehouden ten behoeve van aankomende theol. studenten (en andere belangstellenden).

Deze cursus bedoelt een praktische (her)-scholing in het leeren en toepassen van de Hebr. grammatica. In de beide bovengenoemde jaren werden hiermede goede ervaringen opgedaan. Gebieken is, dat het volgen van deze cursus en de studenten en den hoogerleeraar veel moeite bespaarde en tijd deed winnen.

De cursus zal ongeveer vijf volle weken duren, en wel D.V. van Woensdag 22 Augustus tot ongeveer eind September, zoodat men juist klaar komt voor het begin van de colleges.

Vorige jaren werd deze cursus gehouden te Zwolle, waar de cursisten een hartelijk onthaal vonden bij de gemeente.

Thans is Groningen aan de beurt, indien daar de voorbereidingen slagen.

Men late zich door den eenigzins verre afstand niet afschrikken. Integendeel, de cursisten zullen zien, hoe hartelijk en gul het hooze Noorden is.

Getracht zal worden (voor zoover noodig) wederom vrij

logies voor de deelnemers bij leden van de gemeente te vinden.

Benodigd is als leerboek: Dr Nat-Dr Koopmans: Hebr. Grammatica en Oefenboek (Brill, Leiden): laatste druk. Men schaffe zich dat boek zoo spoedig mogelijk aan en oefene zich alvast in het schrijven van de letters.

Bij voldoende deelname van meer gevorderden wordt overwogen voor hen een aparten parallel-cursus te houden.

Alle nadere inlichtingen verstrekt de leider van den cursus: T. J. A. Delhaas, Bloemendalstraat 6, Zwolle (tel. 7586).

T. J. A. DELHAAS.

P.S. Andere bladen worden vriendelijk verzocht deze aankondiging zoo mogelijk eenige malen over te nemen.

Boekbespreking

Kees van Duinen: „De trap“, Bosch & Keuning, N.V., Baarn.

Het is een daad van pieteit geweest van Lidy van Eysselsteyn en Ido Keekstra, een bundeltje gedichten uit te geven van den vroeg gestorven, weinig bekenden dichter Kees van Duinen. Schuchter, tot haast menschenhuw toe, was Van Duinen er niet de man naar, zelf zijn verzen te bundelen. Een paar gedichten werden hem bijna ontworpen, en verschenen, vooral in Ontmoeting. Hij viel daar op als een zeer fijnzinnig dichter, van wien men groote verwachtingen koesterde.

God achtte zijn taak echter geëindigd. Op een kleine groep vrienden heeft hij een onvergetelijken indruk achtergelaten, voor de wereld was een schuw mensch gestorven.

En nu komt dit kleine bundeltje, keurig verzorgd, Kees van Duinen in het licht zetten. En wij hooren een christen spreken, soms stamelend, van zijn angst, zijn twijfel, zijn verlangen. Maar ook klinkt, hoewel zelden, de juichtoon op, als in het prachtige Pi-Hachiro.

De bundel ontleent zijn naam aan het laatste vers dat hij schreef, kort voor zijn dood. Het is anders dan de andere, moderner van vorm en klank. Luidde het een nieuwe periode in? Wij weten het niet. Nu bezitten we slechts dit weinige, maar het leert ons kennen een mensch, die worstelt naar God, in een wereld die hem beangstigt en kneust.

In zijn vers heeft hij zich kunnen bevrijden.

Zij, die dit mooie bundeltje koopen, zullen ervan genieten, omdat het zoo eenvoudigweg uit het hart geschreven is. En in dat hart glansde het goud.

H. S.

G. Mulder: „In Frou Tofolle“, T. Wever to Frenstjer.

Ook in zijn moedertaal, het Friesch, toont Mulder zich een uitnemend verteller. De snel zich ontwikkelende Friesche literatuur heeft ook behoefte aan het verhaal, dat de groote massa kan bereiken. Gemakkelijk is zijn Friesch niet, maar wel zuiver.

De opzet is aardig. Op oudejaarsavond vindt de administrateur uit zijn boeken, dat er een vrouw te veel stond ingeschreven en ondanks den buitengewonen avond, wil hij het jaar niet eindigen, zonder dat de zaak klopt. Derhalve gaat hij met de directrice alle zalen rond. Zoo krijgt de schrijver de gelegenheid tal van patiënten en zusters de revue te laten passeeren. Weinig vreugde, veel leed, zoowel bij zieken als bij gezonden, gaat hij teekenen.

Boven allen uit torent de figuur van de directrice, een rechtschapen vrouw, die voor niemand of niets uit den weg gaat en volgens het oordeel, vooral van de dokters, eigenlijk te veel is in het ziekenhuis.

De oplossing, waarbij de directrice persoonlijk een brand bluscht, is niet het sterkste deel van het boek, dat ontroerende passages bevat. Voor echte Friezen een mooi boek — anderen zullen het niet kunnen lezen.

H. S.

De scheuring van het Rijk.

Naast de onlangs bij Hutchinson in Londen verschenen Engelsche editie van het werk van Prof. Mr P. S. Gerbrandy: „Indonesia“, is bij J. H. Kok N.V. te Kampen een Nederlandsche uitgave van dit werk verschenen onder den titel: „De scheuring van het Rijk“.

De oud-Minister-president geeft in dit boek een beschrijving van en een beschouwing over de tragedie, die zich heeft afgespeeld binnen het Koninkrijk der Nederlanden, speciaal in wat vroeger Nederlandsch-Indië heette. De schrijver noemt dit de ineenstorting van den rechtsstaat aldaar.

Prof. Gerbrandy was de laatste jaren ten aanzien van de Indië-politiek de groote tegenspeler der Regeering. In dit boek legt hij de motieven en argumenten van zijn standpunt en houding bloot.

De auteur geeft allereerst 'n historisch overzicht van de verhouding tusschen Nederland en Indië. Daarna geeft hij een exposé van de gevoerde onderhandelingen waarbij hij wijst op cardinale misslagen. Hij toont aan hoe funest en catastrophaal de gevolgen van het gevoerde Indië-beleid in politiek, economisch en sociaal opzicht zijn voor beide partijen, maar vooral voor Indonesië.

Tenslotte geeft hij interessante biografische bijzon-

gemeente te
nans: Hebr.
atste druk.
ijk aan en
ters.
den wordt
us te hou-

er van den
6, Zwolle
DELHAAS.

zocht deze
te nemen.

Bosch &

Lidy van
gedichten
inig beken-
tot haast
iet de man
r gedichten
nen, vooral
r fijnzinnig
ngen koes-

ip een klei-
iken indruk
uw mensch

g verzorgd,
wij hooren
zijn angst,
ikt, hoewel
tije Pi-Ha-

aatste vers
anders dan
Luidde het
Nu bezit-
ons kennen
wereld die

den.
illen ervan
it het hart
goud.

H. S.

T. Wever

ont Mulder
ontwikke-
fte aan het
en. Gemak-
r.
d vindt de
n vrouw te
buitengewo-
zonder dat
rectrice alle
geheiligd tal
i passeeren.
ken als bij

a directrice,
nd of niets
vooral van
renhuis.
soortlijk een
n het boek,
hte Friezen
nnen lezen.

H. S.

van het Rijk.

len versche-
of, Mr P. S.
ok N.V. te
n het Rijk".
boek een be-
de tragedie,
inkrijk der
ederlandsch-
neenstorting

ten aanzien
der Regee-
argumenten

verzicht van
di. Daarna
handelingen
ij toont aan
van het ge-
a en sociaal
vooral voor

ische bijzon-

derheden over de leidende politieke personen in Indo-
nesië.

Dit boek is een gloeiend protest, welks gegrondheid
door de feiten van vandaag bevestigd wordt. Het is een
boek, dat elke Nederlander moet lezen, ongeacht de
politieke groep, waartoe hij behoort. Een boek, dat
veler oogen zal openen.

Dit boek behoort tot de belangrijkste verschijningen
over de contemporaine politieke geschiedenis.

Het is een uitermate actueel boek, omdat de tegen-
stellingen in de Nederlandsche politiek van dezen tijd
grootendeels worden beheerscht door de kwestie-Indo-
nesië, niettegenstaande wij hierin met voldongen feiten
te maken hebben.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 50

De scheuring van het Rijk

Amice,

Heb je al geld en tijd genoeg gehad, om kennis te
nemen van het jongste geschrift van Prof. Gerbrandy?
Hoe het jou gaat, weet ik niet; maar wat mij betreft,
ik heb altijd een warm plekje in mijn hart voor hem,
al vermoed ik, dat hij van zijn kant het niet voor mij
heeft; vermoedelijk interesseert hij zich niet voor de
acta van zijn synode-in-oorlogstijd, en zal hij daardoor
de vraag, of nu Ridderbos gebonden heeft aan een private
opinie, dan wel wij, nog nimmer serieus bekeken hebben.
Een warm plekje voor hem heb ik, vooral sedert de Lon-
densche dagen. Schernerborn woel over met een nieuwen
wind, en was niet meer dan een onbekookt exponent van
een wildebrassenbeweging, genaamd P. v. d. A. Maar
Gerbrandy was exponent van (niet de V.U.), doch van de
goede begeerte die in de concrete V.U. haar uitgestelde
hoop, en dus haar gekrenkte hart heeft. Gekrenkte har-
ten hebben erg vaak hun eigen bitterheid; daarvandaan
komt het vaak, dat ze van elkaar zoo weinig notitie ne-
men, als ze over twee „terreinen" verdeeld zijn: Ger-
brandy op het politieke, wij op het kerkelijke. Gerbrandy
heeft aan koningin en vaderland goede diensten bewezen;
vandaar dan ook, dat het buitenland overneemt wat de
uit Zwitserland geleide wildebrassenbeweging niet heeft
vermocht: hem eens hartelijk eeren. Om de Londensche
dagen.

Nu dan, bij de N.V. Uitg. Mij J. H. Kok te Kampen
verscheen Prof. Gerbrandy's nieuwste boek. Het heet:
De Scheuring van het Rijk. Ondertitel: Het Drama van
de Indonesische Crisis. Aantal bladzijden: 290.

Of ik het boek helemaal gelezen heb? Neen. Je moet
dit onthouden. Want stel eens, dat iemand ontdekt, dat
prof. Gerbrandy een paar dingen zegt, die bij een goed
vrijgemaakt man rechtvaardige bedenking ontknoeten, en
dat dus iemand Adolphus Venator, die hem dan toch
maar aanbeval, deswege wil laten opspreken, om „ex-
cus" te maken?, zóveel bijlagen, dan kun jij alvast zeg-
gen: hij las niet alles en gaf maar een totaal-indruk.

Toch breng ik het boek graag onder je aandacht. Want
ik heb een paar platen gezien, en die brachten me tot
nadenken. Soms denk ik, dat ik daarom zoo graag met
je babbel, elke week, omdat ik met alle jonge menschen
gemeen heb, dat ik graag plaatjes kijk. Vooral in een
nieuw binnengekomen boek. Ik geloof, dat psychologen
hier iets moppelen van „visueel", of iets dergelijks; maar
dat is mij te geleerd. Ik kijk graag plaatjes, en daar-
mee uit.

Nu dan, ik vond enkele heel fijne plaatjes in het boek
van prof. Gerbrandy. Ik zal je eerst vertellen, wat erop
staat, en dan, waarom ik ze zoo „mooi" vond.

Tegenover bl. 192 vind je een foto-reproductie: Soe-
karno, je weet wel, hoofd van een meer-dan-bevrienden-
immers-in-een-unie-met-ons-verbonden staat, Soekarno,
samen met Hatta, op een receptie van het Keizerlijke
leger tijdens hun bezoek aan Japan. Je ziet hem zoo,
Soekarno. Plus den heer Hatta. Samen op receptie bij
het Japansche leger. Ik denk ineens aan Anton Mussert.
En aan den kogel, dien hij kreeg. Ik keer de bladzij om.
Weer Soekarno. De geachte heer, thans hoofd van een
zeer bevrienden staat, in het midden. Als eeregast in het
Japansche Parlement. Links naast hem, al weer, Mo-
hammed Hatta. Daaronder nog een plaatje: Soekarno,
gedecoreerd door de Japanners. Driemaal Soekarno. En
driemaal een herinnering aan het ijk van Anton Mus-
sert. Soekarno glundert, Hatta glundert. En Mussert
heeft óók glunderd. Maar zijn ijk is nadien ergens
onder den grond gestopt.

Bij de plaatjes krijgen we ook tekst. Enkele grepen
daaruit:

Soekarno: een speech op den verjaardag van den ja-
panschen keizer. Zoo hield Mussert speeches op den ver-
jaardag van Adolf. Adolf Hitler. Voor het eerst gebruik-
te op dien verjaardag Soekarno zijn „slogan": „de Engel-
schen vermorselen wij met den koeyoet, en de Ameri-
kanen drukken wij plat". Hij zei: „wij". Op den dag van
de uitroeping van de republiek (hoe weinig is er soms
noodig, om het een of ander uit te roepen?) dateert zijn
uitroepspapier, met meneer Hatta, „gematigd" man,
frenum aureum Soekarno's, volgens gereformeerde zen-
dingsautoriteiten uit Ned. O.-Indië van destijds, Soekarno
en Hatta dateeren het onafhankelijkheidspapier: Dja-
karta, hari 17, bulan 8, 2605; de typische Japansche tijds-
bepaling. Ik denk aan Anton Mussert, en zijn betaalde
propagandisten, die brochures heetten te schrijven —
maar anderen hadden het ding gekalkt, en zij moesten
hun naam eraan geven terwille van de te bedriegen
massa — in de duitsche tijdsbepaling. Een kogel, of „le-
venslang" voor den een, een diner voor den ander. Verder:
op 9 Augustus 1945: Soekarno en Hatta door den japa-
nschen opperbevelhebber geïnstalleerd als voorzitter en
vice-voorzitter van het comité ter voorbereiding van de
onafhankelijkheid. Zeg maar: als president en vice-pre-
sident van de toekomstige republiek. Ik zie me nog zit-
ten in mijn onderduikadres, toen het bericht kwam, dat
Mussert was gepromoveerd tot leider, Pardon: tot Leider.

Op 11 Augustus: Soekarno uit een plasdankje aan Zijne
Majesteit den Keizer van Japan, destijds nog als god
vereerd. Ik zie Mussert den Führer, Zijne Grootmoedig-
heid, bedanken, Soekarno, hater van alles wat westersch
is (bl. 68). „Het is voor een buitenstaander", zegt prof.
Gerbrandy, „ook wel onbegrijpelijk, dat hij in 1945 moet
vernemen, dat Soekarno een Quisling is, in 1946 moet
hooren, dat met Soekarno als representant van het eigen-
lijke Indonesische nationalisme wordt onderhandeld, in
1947, dat de regeering van de republiek een stel profi-
teurs is, en in 1948, dat met hem te praten valt" (82).
Op 16 Sept. 1945 verklaring van dr. Van der Plas: „Ik
zal niet onderhandelen met Soekarno, die fascistische
en terroristische methoden heeft gebruikt". Een pookje
later: Dr. van der Plas van Den Haag uit gedesavouéerd.
En op 15 October, poging van dr. Van Mook om met
Soekarno te onderhandelen.

Als ik deze dingen zie, en lees, herinner ik me, wat
ons blad schreef in het nummer van 3 Augustus 1946.
„Men herinnert zich", zoo lezen we daar, „uit het bekende
boekje van ds. v. d. Brink, aanbevolen door Bavinck c.s.,
de uitspraak, dat in „Indonesië de zaak dergenen, die
met den vijand collaboratie pleegden, anders stond, dat
het daarmee anders gelegen was, dan in Nederland". We
moesten in Soekarno een martelaar van het koloniale
regime zien, en voor Sjahrir moesten we zelfs God dan-
ken.

Pijnlijk doet zulke propaganda vóór de revolutie aan,
wanneer men bedenkt, dat in Nederland collaborateurs
gestraft, Mussert en Blokkzijl gefusilleerd worden; waar
blijft zoo het recht? Dubbel pijnlijk doet ze aan, als men
een oogentlijk bij het geselschap der „Indonesische" col-
laborateurs om het hoekje kijkt.

Zulk een kennismaking werd ons mogelijk gemaakt,
toen één onzer Indische specialisten ons enkele nummers
liet zien van het geïllustreerde tijdschrift „Djawa Baroe"
(Het nieuwe Java; vgl. het nazitijdschrift: Nieuw Ne-
derland!). Het was een Japansche uitgaaf, bestemd voor
„Indonesië", speciaal Java. Het doel is: een zoo goed
mogelijk werkende verbindingschaakel te zijn tusschen
„Indonesië" en het Japansche volk, en een forum te vor-
men, waarop de beide volkeren elkaar zouden kunnen ont-
moeten. We kennen soortgelijke kranten en periodieken,
van duitsche zijde onder ons volk verspreid in den bezet-
tingstijd. Het eerste nummer verscheen prompt één jaar
na den „verraderlijken overval van Pearl Harbour".

En in dat eerste nummer prijken de portretten van de
Javansche collaborateurs en revolutionaire verraders,
onder wie Soekarno, Moh. Hatta, K. M. M. Mansoer, K.
H. Dewantava, Soetardjo, Soekardjo, Oto Iskander Di-
nata, Samsodin, Amir Sjarifoedin, Sartono, Soemanang.
Verscheiden van deze namen kent men uit den laatsten
tijd. Hier heeft men hun naakte existentie.

Leerszaam is het verslag van een interview, dat Soe-
karno had met een Japanner. Men weet, dat Sjahrir,
voor wien we volgens Bavinck c.s. God moeten danken,
van dezen Soekarno woordvoerder en dienaar is. Hoor
Soekarno: „zeer groot is het gevoel van dankbaarheid,
dat ik heb jegens het Japansche leger, dat mijn volk
heeft vrijgemaakt van de Hollandsche onderdrukking.
Duizenden woorden zijn niet voldoende om dat gevoel van
dank te vertolken. Deze goedgunstigheid hoop ik met
onduidelijke daden en praktijken te vergelden". Ver-
volgens geeft Soekarno bijzonderheden uit zijn leven; een
grootmoeder heeft hem veel over „rechtvaardigheid en
waarheid" (!) verteld, en dan komt het: „ik heb altijd
geloofd in de rechtvaardigheid en de waarheid, en ben
daarom ook altijd overtuigd geweest, dat te eeniger tijd
de Hollanders vergelding moesten ontvangen van den
Heere. Stellig is met de komst van het Japansche leger
in dit land de vergelding van God den Allerhoogste op
de Hollanders gevallen". Grootmoeder had hem ook ver-
teld, dat hij, als hij een bord gebroken had, de schuld niet
aan andere jongens of aan de baboe mocht geven, en dat
hij geen vlinder mocht grèpen, het zwakke geen kwaad
mocht doen. Hoe zouden de concentratiekampen groot-
moeder bevalen zijn?

Een in dit tijdschrift aangelegde kroniek vermeldde,
dat 10 Dec. '42 de naam van Batavia is veranderd in
Djakarta; „Batavia" herinnerde aan de geschiedenis der
hollandsche onderdrukking onder gouverneur-generaal J.
P. Coen. Voorts: dat op 5 Nov. '42 Soekarno, Hatta, De-
wantava en Mansoer door de Japansche legerleiding in
de gelegenheid gesteld zijn, aan de eenheid van het „in-
donesische" volk bevorderlijk te zijn, want: ten tijde van
het Nederlandsche bestuur werd die eenheid niet gewild;
het doel der Nederlanders was slechts scheiden en ver-
deelen, in overeenstemming met de politiek der blanken:
dividi et impera: verdeel en heerscht. Op 8 Dec. '42 is te
Batavia — volgens diezelfde kroniek — een openlucht-
samenkomst gehouden van 130.000 menschen om de be-
vrijding (!) te vieren: Japan had bevrijd van de neder-
landsche tyrannie. Soekarno, optredende als „vertagen-
woordiger van het Indonesische volk", vertelde daar, ge-
zworen te hebben, dat hij met alle macht zou strijden
vóór de nieuwe orde.

In een ander nummer is een oekase opgenomen, voor-
gelezen ter gelegenheid van den derden jaardag van
Japans intrede in den oorlog. Het slot luidt: „ik hoop, dat
alle bewoners van Java hoe langer hoe meer zich geheel
zullen geven aan het doel van den strijd voor Groot
Oost Azië tot op den dag, waarop Amerika, Engeland
en Nederland zich onvoorwaardelijk zullen overgeven, zóó,
dat we in geen honderd jaar nog wapens behoeven te
gebruiken".

Kortom: het is een verradersblad in optima forma. Bij
't portret van den Soesoehoenan Pakoe Boewono XI wordt
aangetekend, dat hij aan Japan den eed van trouw ge-
zworen heeft".

Waarom ik aan deze plaatjes met tekst zooveel aan-
dacht geef? Wel, ik herinner me uit de dagen van vóór
den oorlog, dat iemand gestraft is, die over Adolf Hitler
zich uitliet in beleedigenden zin. Je mocht het hoofd van
een bevrienden staat niet beleedigen.

Nu is Soekarno hoofd van een staat, die met ons, hoe
dan ook, in een unie verbonden is. Hoofd dus van een
wel zeer „bevrienden" staat. Prof. Gerbrandy kent de
wet beter dan wij allemaal. Hij heeft alleen maar feiten
laten spreken. En enkele foto's laten afdrucken. Feiten

en foto's uit Soekarno's „glorieus" (!) verleden kunnen
kwelijk als beleedigend worden opgevat.

Ook wij laten alleen maar feiten spreken.
Maar, hoe ook verder gedacht moge worden over de
draagwijdte van publieke reproductie van publieke de-
tails uit iemands publieke leven, uit de dagen nog wel,
die hijzelf zijn gloriédagen noemt, we zien maar weer uit
dit alles, dat we, ook met de wetgeving inzake hoofden
van bevriende staten achter te feiten staan. Een „be-
vriende staat", dat was vroeger een staat, die nog prijs
stelde op reglementeerbare omgangsvormen. Langzamer-
hand komen we dit tijdperk te boven. Of, liever: we
raken er uit. Staten worden meer en meer machtsinsti-
tuten voor een ideologie, die revolutionair is, meer dan
cens. Het federalisme in Europa, en de Unie met het
Soekarnistische totum, ze zijn een levend bewijs, dat we
voor art. 38 der confessie nergens meer een open oor
behoeven te wachten, met of zonder de coupe-1905, dat
doet er niet toe. De rechtsstaat wordt steeds meer een
fictie, ook in Nederland, met zijn gelijkschakelingsten-
denz, en zijn totalitaire streven. En zijn socialistische po-
litiek. Aanbevolen door ettelijke zwarttrokken van den
Zondagmorgen, die dan oorenen over „de Kerk". De staat
wordt meer en meer een daemonische macht, naarmate
hij van het recht zich minder en minder aantrekt en op-
portunistisch is.

En in dit alles teekent zich af de figuur van dien we-
relddegenheidsstaat, die, onder antichristelijke leiding, jouw
familie, zoo niet nog jou zelf, zal staan naar het leven.

Registreer de feiten, combineer ze maar rustig over-
eenkomstig je belijdenis, wacht maar af, wat „ze" ervan
zeggen zullen, denk maar niet, dat Soekarno je antwoor-
den zal op je vraag, of die dagen van de receptie bij de
Japannezen nu de periode van zijn schande dan wel van
zijn glorie zijn, en bedenk, dat men in de beste kringen
zegt: politiek is de kunst van het bereikbare.

Weet alleen maar, dat daarmee meteen het rechts-
getuigenis wordt afgeschreven bij de niet constructieve
buitenkerkelijke waardeloosheden, en dat het er in de
wereld van heden veel toe doet, of iemand „slaagt" (Soe-
karno, d.w.z. „slaagt" in den zin waarin hij dat woord
zich bedoelt), dan wel niet slaagt. In het ééne geval:
hoofd van een bevrienden staat, in het andere: gefusil-
leerd man.

Maar toch geloóven wij aan den rechtsprekenden God,
en aan vaste normen. Zie toe, hoe jezelf er tegenover
gaat staan, als de dwaas der laatste dagen, als Narr in
Christo.

Hartelijk gegroet, t.t.

ADOLPHUS VENATOR.

PERSSCHOUW

SALTO MORTALE?

Het blad „Door de Eeuwen Trouw" schrijft:

Over het artikel zelf willen wij kort zijn. De wijze
waarop het gesteld is en de verdachtmakingen die het
bevat moeten voor de verstandige lezer duidelijk zijn.
Het Hoofdbestuur wil hier bovendien nog stellen dat
het zijn verontwaardiging niet onder stoelen of ban-
ken wenst te steken over het feit dat de redacteur van
„Trouw" de heer BOL in het middelpunt van de be-
langstelling plaatste. En voorts willen wij met alle
waardering overigens voor de persoon van de heer BOL
met nadruk tegenspreken dat hij adviseur van onze
Stichting zou zijn.

Het heeft bovendien nooit in de bedoeling gelegen
om wapens met een vliegtuig naar Ceram over te
brengen. Elk nuchter denkend mens weet, dat wapen-
zaken miljoenenzaken zijn. De enige bedoeling was
verbindingsmateriaal te brengen waardoor Ceram weer
in de lucht zou komen.

Elke mededeling van „Trouw" omtrent wapens is
misleidend, tenzij men op het standpunt staat dat je
reeds met vijf jachtgeweren en twee revolvers (alles
overigens gekocht buiten ons medeweten om, nochtans
voor ons volkomen verklaarbaar als men op zo een
tocht gaat) een „opstand" kunt gaan plegen.

De wijze waarop de redacteur van „Trouw" zegt:
„De Heren van de Stichting werden bekoord door de
gedachte, dat zij op een afstand van 15.000 mijlen een
opstand op stapel zouden kunnen zetten en zouden
kunnen voeden", brengt ons op het volgende punt.

Tot op 9 Juni heeft het Dagblad „Trouw" op het
standpunt gestaan dat de Ambonezen het recht had-
den hun vrijheidsstrijd te voeren. Nimmer sprak men
van „opstand", hoewel in de kringen van „Trouw" in
verband met de Indonesische zaak veel is gesproken
over „recht van opstand" onder bepaalde omstandig-
heden.

Waarom maakte „Trouw" deze salto-mortale? Dit
is een vraag waarop Uw Hoofdbestuur geen antwoord
heeft kunnen vinden.

Wil men retour op de weg die eenmaal was inge-
slagen? En waarom kraakt men daarbij de Ambonese
zaak? Ambon vecht voor recht en gerechtigheid (en
dit is steeds het uitgangspunt geweest van onze actie).
„Trouw" suggereert dat op de Zuid Molukken de ge-
vechtshandelingen zouden zijn afgelopen en dat thans
een opstand zou worden gecreëerd. Neen, zo ligt het
niet. Er wordt nog steeds gevochten, en evenmin als
voorheen is dit een opstand. Immers bij het Arrest van
het Gerechtshof te Amsterdam is uitgemaakt dat de
uitroeping van de Republiek Maluku Selatan moet
worden gezien als een onder de gegeven omstandighe-
den geoorloofde wijze van verwezenlijking van het
Zelfbeschikingsrecht. Verder erkent de Rechter dat
de Regering van de Republiek Zuid-Molukken als het
gezag kan worden aangemerkt van een bestaande
staat.

Het Hoofdbestuur van de Stichting „Door de Eeuwen
Trouw" blijft zich op grond van het bovenomschrevene
op 't standpunt stellen, dat de vrijheidsstrijd van de
Ambonezen niet alleen een rechtvaardige strijd is, maar
ook een gerechtvaardigde strijd en geenszins een ille-
gale actie.

Het woord „opstand" moge dan voor het Dagblad
„Trouw" een nieuwe vinding zijn — het bevindt zich